

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

בג א מיי פ"א מהל' זכרות הלכה ה
ופי"א הלכה א סמג עשין
ק:

רבינו הגאון

עולא איקלע לפומבדיתא ואבדיל בין קדש לחול בלבד, (אלא) בלא ברכה בתחלה וברכה בסוף, אלא אמר בא"י המבדיל בין קדש לחול בלבד. אותבי עליה, כל הברכות כלן פותח בהן בברוך וחיותם בהן בברוך חוץ מברכת המצות וברכת הפירות וברכה הסמוכה להבהרה וברכה אחרונה שבקריאת שבע, שיש בהם פותח בברוך ואינו חותם בברוך, ויש מהן חותם בברוך ואינו פותח בברוך. הטוב ומטיב פותח בה בברוך.

ולית הלכתא בוותיה. וטעמא לפי שאין חותמין בשמים וברייתא סברה (כ"ר) [כמאן] דאמר צפ"ג' שאכלו (זכרות ד' מט.) חותמין בשמים ופי' רשב"ם דהלכה כשמואל דחתיים בין קודש לחול מדחתמין צמולאי שבת ל"ט בין קודש לקודש ספ"ק דחולין (דף ק"ט) ש"מ צמולאי שבת לחול חותמין בין קודש לחול: **כל הברכות פותח בברוך וחיותם בברוך.** ומימיה זכרה דאלהי נשמה אמאי לא פותחת צנרון דהא מעיקרא לא הוות סמוכה לחצירתה כדאמרינן בצרכות (דף ק"ט): כי מתער אומר אלהי נשמה וכן קשה מאתה הוא עד שלא נצרה העולם ותפלת הדרך שחוטם ואינו פותח צנרון וי"ל לפי שאינן צרכות אלא שבת ותפלה בעלמא^א וזכרה שאחר מגילה נראה דחתמין צא"י האל הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע שהיא ארוכה ולא דמיא לצרכת פירות ומלות שהן קלרות וכן יש צירושלמי דמגילה ובגמרא דידן (דף ק"ט): כספרים ישנים דחוטם זה צנרון האל הנפרע כו' וזכרה דבורא נפשות רבות חותם צירושלמי צא"י מי העולמים: **חז"ן מברכה הבמוכה להבירתה.** פירוש לפי שמת' בראשונה אין נריך לפתוח השניה

צנרון^ב וזכרה שלאחר הפטרה לזר כל העולמים עד שכל דצריזי האמת והדקדק ויש הפסק צמחורים ומתחיל נאמן אמה הוא ואין סם זכרה לא צחתימת הראשונה ולא צחתימת השניה וגראה דכולה זכרה אחת היא דכולה משתעיא צנאמנות וצחתימות המקום ומה שיש הפסק צמחורים לפי שהיו רגילים כל הציבור להפסיק סם ולומר שבת כדאמר במסכת סופרים (פרק יג הלכה ט') וכן משמע התם דזכרה אחת היא דקאמר דמפטיר מנצ"ן ז' זכרות כנגד ז' קרואים פי' בקריאת התורה בתחלה וסוף וזאת לפני הפטרה וד' אחריה הרי ז' ז' וצבע זכרות של יישובין שהכל צרף לכבודו ויזר האדם ואשר יזר את האדם כו' שפותחין צנרון פירש רש"י צמחיות (דף ק"ט) דשהכל צרף לכבודו נתקנה לאסיפת העם והיה רצוי לאומרה משעת אסיפה^א והיא זכרה צפני עזמא^ב וכן יזר האדם לא היתה זריכה שהרי יאמר אשר יזר אחריה אלא להזכיר שמי יצירות תיקוניה והקדימוה לאשר יזר והרי הוא כמו לעזמא ואשר צרף שפותחת צנרון לפי שאומר אותה לצדה כשאין פנים חדשות ור"ת אומר דשהכל צרף לכבודו ויזר האדם לכך פותח צנרון בלא חתימה שהם קלרות כמו זכרת פירות ומלות ופתחתן זו היא חתימתן וצאשר יזר את האדם נריך לפתוח צנרון שאם לא היה פותח היה נראה הלל זכרה אחת וזכרת לעסוק בדברי תורה והערב נא אומר שהיא זכרה אחת כיון שאין פותח הערב נא צנרון והצדלה נמי שפותחת צנרון אע"פ שסמוכה לצרכת מאור משום שלא תראה זכרה אחת ומיחו צירושלמי פריך והרי הצדלה ומשני רבי היה מנצ"ן^א ור"ת יהללון שאחר הלל ויראו עינינו וישתבצח למא אין פותח בהן צנרון וי"ל דיהללון הוא סמוכה לצרכה דלקרוא את ההלל ויראו עינינו להשכיצנו וישתבצח לצנרון שאמר ולא הו הפסוקים הפסק כמו זכרה אחרונה שבקריאת שמע^א דלא היו הפסוקים שמע הפסק ואם כן נראה שאין להפסיק^ב בין צנרון שאמר לישתבצח ומיחו קשה מיהללון דלילי פסח דאין מנצ"ן לקרוא את ההלל לכך נראה דזכרה שאחר פסוקים אין נריך פתיחה שבלא פתיחה ניכרת התחלה וצירושלמי (דזכרות פ"א) פריך והרי גאולה פי' אשר גאלנו דסמוכה לצרכה דקריאת הלל ומשני שנייא היא הלל אם שמע צבהכ"י ילא פירוש שהיו קורין הלל צלילי פסח צבית הכנסת כדאיתא צמס' סופרים (פ"ב הלכה ט') התיב ר' אלעזר צר ר' יוסי והרי סופה פירש רבינו שמואל צר ר' שמע"י סופה סוף זכרה דאשר גאלנו שחוטם צנרון והיא כולה הודאה ומשני שמים הן אחת להבא וזאת לשעבר פירוש שמי גאלות אשר גאלנו גאלה דלשעבר וגאלה להבא שחוטם צנרון עירך ולכן חותם צנרון דאין כולה הודאה דיש בה הפסק ותפלה שיגאל אותנו ופריך מהצדלה כדפרישית לעיל ופריך והרי נצרך פי' צנרון הוא שאכלנו משלו כו' דהוא זכרה צפני עזמא כדאמרינן צפ"ג' שאכלו (זכרות ד' מט.) ומתחיל זכרת הון צנרון אע"פ שסמוכה לצנרון ומשני שנייא היא שאם היו שנים אובלים אין אומר נצרך ופריך והרי הון פי' שאומר אחריו נודך ואין פותח צנרון אע"פ שפעמים אינה סמוכה לצנרון הון כשרו השנים לומן והשלישי מפסיק לרב ששת עד הון נריך לשמוע והלכה כרב ששת צאסורי וכשיגמור סעודתו קאמר התם שפתיחה דרבנן אמרי יחזור למקום שפסק קשיא ועוד פריך והרי הטוב והמטיב פי' בצרכת המזון דסמוכה לחצרתה ופותחת צנרון שנייא ציננה תיקוניה ופריך והרי קידוש פירוש דסמוכה לצורה פרי הגפן ופותחין צנרון שנייא היא שאם היה אוכל מצעוד יוס עד שיקדש היום אינו מנצ"ן צורה פרי הגפן ופריך והרי סופה של קידוש שחוטמת צנרון וסלקא דעתך דכולה הודאה היא והוא כזכרת פירות ומלות פי' וקידוש הוא מטבע ארץ ויש הפסק שאומר כי הוא יוס תחלה למקראי קודש ולכן חותם צנרון: **המטיב פותח ואינו חותם בברוך.** וא"ת והלא ארוכה היא ועוד דר"ת פי' שרריך לומר ג' גמולות ג' הטבות כמו ג' מלכויות דאמר בצרכות (ד' מט.) זריכה צ' מלכויות לצד מדידה וי"ל שאין זה אריכות אלא שמכיר שם שמים בהרבה לשונות מלכנו יזרנו קדושנו קדוש יעקב רוענו כו' ואין ראי לחתום צנרון: קשיא

המבדיל בין קודש לחול. ומו לא אמר זה שאר הבדלות ולא חתם בה: **היא גרמא ליה למר.** שלא הלכת אחת בעצמך: **וזכרת המלות.** כגון להחטט צלצית ועל נטילת לולב: **וזכרת הסמוכה לחצרתה.** כגון אותם של שמונה עשרה: **וזכרת אחרונה שבקריאת שמע.** אע"פ שאין זכרה אחרת למעלה הימנה שהתחיל זה צנרון: **יש מהן.** מאלו שהזכרנו שפותח בהן צנרון ואינו חותם צנרון כגון זכרת פירות ומלות: **ויש מהן שחוטם ואינו פותח.** כגון זכרה הסמוכה לחצרתה שהרי פוטרתה ראשונה שנפתחה צנרון: **הטוב והמטיב.** אף על גב דסמוכה לחצרתה שהרי התחיל בצרכת המזון צנרון משום דזכרה צאנפי נפשה איתקן משום הרוגי ביתר וכולה הודאה כזכרת הפירות ומלות: קשיא

ולית הלכתא בוותיה עולא איקלע לפומבדיתא אמר ליה רב יהודה לרב יצחק ברי' זיל אמטי ליה בלבלה דפירי וחזי היכי אבדיל לא אול שדר ליה לאבבי כי אתא אבבי א"ל היכי אמר א"ל ברוך המבדיל בין קודש לחול אמר ותו לא אתא לקמיה דאבבה א"ל היכי אמר אמר ליה אנא לא אולי אנא שדריתיה לאבבי ואמר לי המבדיל בין קודש לחול א"ל רברבנותיה דמר וסררותיה דמר גרמא ליה למר דלא תימא שמעתייה מפומיה מיתבי^א כ"ל הברכות כולן פותח בברוך וחיותם בהן בברוך חוץ מברכת מצות וברכת הפירות וברכה הסמוכה לחצרתה וברכה אחרונה שבקריאת שמע שיש מהן פותח (בהן) בברוך ואין חותם בברוך ויש מהן שחותם בברוך ואין פותח בברוך והטוב והמטיב פותח בברוך ואינו חותם בברוך קשיא

המבדיל בין קודש לחול. ומו לא אמר זה שאר הבדלות ולא חתם בה: **היא גרמא ליה למר.** שלא הלכת אחת בעצמך: **וזכרת המלות.** כגון להחטט צלצית ועל נטילת לולב: **וזכרת הסמוכה לחצרתה.** כגון אותם של שמונה עשרה: **וזכרת אחרונה שבקריאת שמע.** אע"פ שאין זכרה אחרת למעלה הימנה שהתחיל זה צנרון: **יש מהן.** מאלו שהזכרנו שפותח בהן צנרון ואינו חותם צנרון כגון זכרת פירות ומלות: **ויש מהן שחוטם ואינו פותח.** כגון זכרה הסמוכה לחצרתה שהרי פוטרתה ראשונה שנפתחה צנרון: **הטוב והמטיב.** אף על גב דסמוכה לחצרתה שהרי התחיל בצרכת המזון צנרון משום דזכרה צאנפי נפשה איתקן משום הרוגי ביתר וכולה הודאה כזכרת הפירות ומלות: קשיא

מוסף רש"י

שיש מהן פותח בברוך. כגון זכרת פירות ומלות פותח ואינו חותם (ברכות מו.).

מוסף תוספות

א. נ"ל. דאינה תפילה אלא שבת והודאה בעלמא, וכן הדין לא היה אפי' לחתום בברוך אלא משום שיש בה אריכות דברים החיימין בה בברוך. מוס' הר"ש. ב. דחתימת הראשונה הו"א פתיחה לברכה הסמוכה לה. ג. ואי חשבת להו כחתימה הו"א להו ח' ש. ד. אלא מאחר שיש כוס קבעה על הכוס. ש. ה. הילכך יוצר האדם לא הו"א סמוכה. ש. ו. וכיון שלפעמים מפורז לא מיקריין סמוכות. ש. ז. הו"א סמוכה לברכה שלפני קיש. ש. ח. ולדבר. מוס' הר"ש זכרות מו.:

לפי שאין חותמין בשמים צפרק שלשה שאכלו (זכרות ד' מט.) אלא כשמואל דהא לייטי עלה דרב: **זיל אמטי ליה.** לעולא ובעלילה זו תראה היאך מבדיל: **המבדיל בין קדש לחול.** הוא דאמר ותו לא: רב יהודה לרב יצחק צריה: **פררוסיה דמר.** כעם עליו על שלא הלך הוא בעצמו: **דלא סיגמר שמעתייה מפומיה^א.** דרב יצחק אלא מפומיה דצ"י ואמרינן (יבמות דף ק"ט). כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו שפתותיו דובצות בקצר: **זכרת המלות.** כגון להחטט צלצית ועל נטילת לולב וטעמו של דבר לפי שאין בהן ריבוי דברים: **וזכרת הסמוכה לחצרתה.** כגון אותם של שמונה עשרה זכרות: **וזכרת אחרונה שבקריאת שמע.** אע"פ שאין זכרה אחרת למעלה הימנה שהתחיל זה צנרון שהרי הפסיק קריאת שמע אע"פ אינו מתחיל זה צנרון וחשבינן לה זכרה הסמוכה לחצרתה לאותה שלפני ק"ש שהרי מחוצר אמת ויציב על סופו של ק"ש וכדאמרינן בצרכות (דף ק"ט): שרריך לסמוך אמת ויציב אחר אני ה' אלהיכם כדכתיב^א וה' אלהים אמת הלכך כדא' זכרתא אריכתא דמיא: **יש.** מאלו שהזכרנו שפותח בהן צנרון ואינו חותם כגון זכרת פירות ומלות: **יש מהן.** שחותמין ואינו פותח כגון זכרה הסמוכה לחצרתה שהרי פוטרתה הראשונה שנפתחה צנרון: **וזכרת הטוב והמטיב.** דזכרת המזון. אע"ג דסמוכה לחצרתה שהרי התחיל בצרכת המזון אף על פי כן פותח זה צנרון משום דזכרה צאנפי נפשה איתקן משום הרוגי ביתר שניתנו לקבוצה הטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבוצה^א אבל אנו מאריכין בה קצת כדי לומר זה שלש מלכויות כדמפרש צ"פ שלשה שאכלו (זכרות מט.) הלכך כולה חדא הודאה היא כזכרת הפירות וכזכרת המלות ולא צביא חתימה: קשיא

לפי שאין חותמין בשמים צפרק שלשה שאכלו (זכרות ד' מט.) אלא כשמואל דהא לייטי עלה דרב: **זיל אמטי ליה.** לעולא ובעלילה זו תראה היאך מבדיל: **המבדיל בין קדש לחול.** הוא דאמר ותו לא: רב יהודה לרב יצחק צריה: **פררוסיה דמר.** כעם עליו על שלא הלך הוא בעצמו: **דלא סיגמר שמעתייה מפומיה^א.** דרב יצחק אלא מפומיה דצ"י ואמרינן (יבמות דף ק"ט). כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו שפתותיו דובצות בקצר: **זכרת המלות.** כגון להחטט צלצית ועל נטילת לולב וטעמו של דבר לפי שאין בהן ריבוי דברים: **וזכרת הסמוכה לחצרתה.** כגון אותם של שמונה עשרה זכרות: **וזכרת אחרונה שבקריאת שמע.** אע"פ שאין זכרה אחרת למעלה הימנה שהתחיל זה צנרון שהרי הפסיק קריאת שמע אע"פ אינו מתחיל זה צנרון וחשבינן לה זכרה הסמוכה לחצרתה לאותה שלפני ק"ש שהרי מחוצר אמת ויציב על סופו של ק"ש וכדאמרינן בצרכות (דף ק"ט): שרריך לסמוך אמת ויציב אחר אני ה' אלהים כדכתיב^א וה' אלהים אמת הלכך כדא' זכרתא אריכתא דמיא: **יש.** מאלו שהזכרנו שפותח בהן צנרון ואינו חותם כגון זכרת פירות ומלות: **יש מהן.** שחותמין ואינו פותח כגון זכרה הסמוכה לחצרתה שהרי פוטרתה הראשונה שנפתחה צנרון: **וזכרת הטוב והמטיב.** דזכרת המזון. אע"ג דסמוכה לחצרתה שהרי התחיל בצרכת המזון אף על פי כן פותח זה צנרון משום דזכרה צאנפי נפשה איתקן משום הרוגי ביתר שניתנו לקבוצה הטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבוצה^א אבל אנו מאריכין בה קצת כדי לומר זה שלש מלכויות כדמפרש צ"פ שלשה שאכלו (זכרות מט.) הלכך כולה חדא הודאה היא כזכרת הפירות וכזכרת המלות ולא צביא חתימה: קשיא

(א) [נעיל קה], (ב) [נעיל קה], (ג) [נעיל קה], (ד) [נעיל קה], (ה) [נעיל קה], (ו) [נעיל קה], (ז) [נעיל קה], (ח) [נעיל קה], (ט) [נעיל קה], (י) [נעיל קה], (יא) [נעיל קה], (יב) [נעיל קה], (יג) [נעיל קה], (יד) [נעיל קה], (טו) [נעיל קה], (טז) [נעיל קה], (יז) [נעיל קה], (יח) [נעיל קה], (יט) [נעיל קה], (כ) [נעיל קה], (כא) [נעיל קה], (כב) [נעיל קה], (כג) [נעיל קה], (כד) [נעיל קה], (כה) [נעיל קה], (כו) [נעיל קה], (כז) [נעיל קה], (כח) [נעיל קה], (כט) [נעיל קה], (ל) [נעיל קה].

תורה אור השלם

1. זכור את יום השבת לקדשו: שמות כו ב
2. החרבם עיניו בראשו והבטיל בחשך הולך ויִדְרֹעְתִי גַם אֲנִי שִׁמְקֶרְהָ אֲחֹר יִקְרָה אֶת בְּלִמְ: קהלת ב יד

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ה"ג ת"ר וכו' דני קדיש תחלת יומא: (ב) ד"ח אין לו אלא ביום וכו' בלילה היא דבניסוחו היא קדושתו: (ג) ד"ה ואני וכו' אמר להם קידוש גדול:

מוסף רש"י

הראשון בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא. קרי נתר שנת שעברא. אלא רביעי ממשי ושני נקראו: על שם שנת הבאה. האי שנת דקאמר יום שנת ממש קאמר (גיטין ע"ג).

מוסף תוספות

- א. כיון דביעביד יכול לברך על כוס פגום. מוס' ה"א ש. ב. בתמיה כלומר וכי מושבע ועומד הוא. שם ג. כדאמרינן לעיל.
- רש"י שם. וכן כסויהא איתא: כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא. הרי מברכת הלחם וברכת היין שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא.
- ד. הדהוא סבא קא שתי אפי"פ שלא שפך מכוס של ברכה לתוכו. שם.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קו.

**עין משפט
נר מצוה**

לח א מיי פכ"ע מהל' שנת הלכה טו טו"ש"ע א"ח סי' קפז ע"ג:
 לו ב מיי"ט שם הלכה א [והלכה ו] סג ע"ג ע"ג [טור א"ח סי' רע"א]:
 לח ג מיי"ט שם הלכה י וסג ע"ג טור ש"ע א"ח סי' רפ"ט ע"ג א':
 לח ד מיי"ט שם הל' ד סג ע"ג טור ש"ע א"ח סי' רפ"ט ע"ג א':
 לח ה מיי"ט פ"ט מהל' גי'ו"שן הלכה כג סג ע"ג טו"ש"ע אה"ע סי' קמ"ד ס"ו:
 לו ו מיי"ט פכ"ע מהלכות שנת הלכה ד סג ע"ג טו"ש"ע א"ח סי' רפ"ט ע"ג ו':

רבינו חננאל

ומדברין בכוס אחד והבדילה, ש"מ אומר שהי קדושות בכוס אחד. וש"מ מדמקדים המאור לבשמים ב"ש היא, דאי ב"ה בשמים ואח"כ מאור אמרי. ר' יעקב בר אבדי קפיד אכסא פנימה. רב ששת קפיד אפי' מחצבא פנימה לא היה מברך. מר בר רב אשי קפיד אפילו מחצותא פנימה. ת"ד זכור את יום השבת לקדשו וכדוהו על היין בבניסוחו. אין לו אלא ביום בלילה מנין, ת"ל זכור. ומסקנא ביום מאי ואמרינן ברא פרי הגפן, והוא קידושא רבה. אמרי בני ר' חייא מי שלא הבדיל במוציא שבת מבדיל והולך כל השבת. ועד כמה. עד רביעי בשבת. דאמר ר' יודא בענין גיטין יום ראשון ויום שני ויום שלישי ביום חמישי ויום ששי קמי שבתא. אמר ר' יעקב בר אבדי אבל בשאר ימי השבוע המבדיל אינו מברך על האור. וכן תאני שלא.

ואליבא דרבי יהודה. דלמך [קג]. מאור ואח"כ בשמים: משום דכוס של ברכה טעון שיעור. אבל אי היה ציה טפי מכשיעור טעמו לא פגמו: קפיד. לקידוש והבדלה וברכת המזון אבל אם בלא לשמות מכוס פגום מברך עליו ברכת היין: לקדשו. משמע משעה שמתקדש היום: אין לו אלא ציוס. לקמן פריך אדרבה עיקר קדושתו הוא דכניסתו היא קדושתו: קידושא רבה. זורא פרי הגפן ואהכי קרי ליה קידושא רבה דלכולהו קידושי אמרי לה: **ואגזי ציה.** האריך צו: עד רביעי בשבת. אבל מרביעי ולהלן אמר לה ה"ו גיטך על מנת שתמני לי מאתים זו אחר השבת או שאמר קודם השבת תמני לי: אבל לא על האור. אם לא בריך זורא מאורי האש צמוציא שנת שוב אינו מברך: נטל

רשב"ם

ושמע מינה אומרים צ' קדושות על כוס אחד. היכא דלית ליה אלא כוס אחד כי הכא אע"ג דלמך לעיל (דף קג): אין אומרים צ' קדושות על כוס אחד היכא דלית ליה שאני כדמתרין לעיל: **ושמע מינה צ"ש** היא ואליבא דרבי יהודה. דלמך לעיל מאור ואח"כ בשמים דאילו ל"ה צרישא בשמים ואח"כ מאור. והא ליכא למימר ר"מ ואליבא דב"ה דלמך לעיל: וצ"ה אומרים נר ובשמים מזון והבדלה ועני רבא זו דברי ר"מ היא דה"נ פריקין צרכות פיק אלו דברים (דף נג): ומשני לא ס"ד מדקמני ומשלשן לאחר המזון מאן שמעת ליה דלית ליה האי סברא דמזון צרישא רבי יהודה דלמך לעיל: רבי יהודה אומר לא נחלקו צ"ש וצ"ה על המזון שבתחלה ועל הבדלה שנסוף כו' אלמא רבי יהודה היא ואליבא דב"ה דאילו לר"מ מי תנא לה משלשן לאחר המזון דלדידיה מאור צרישא בין ל"ה בין ל"ה ולא מזון כדלמך לעיל זו דברי ר"מ: **משום דכוס של ברכה טעון שיעור.** אבל אי היה ציה טפי מכשיעור וטעמו לא פגמו: קפיד אכסא פנימה. לקידוש ולהבדלה ולהנמי"ו ולכל צרכות שתקנו לקדרן על היין שלא יברך על כוס פגום אבל אם רוצה לשמות יין ריך לזכך זורא פרי הגפן שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה. ומיהו אם אין לו אלא יין פגום מקדש עליו דקפיד לכתחלה משמע: אפילו אחצויה. חציות קטנות אבל אם חצית של עץ גדולה אין להקפיד: ה"ג ס"ר זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין אין לי אלא ציוס בלילה מנין ס"ל זכור את יום השבת בלילה מנין אדרבה עיקר קידושא בלילה הוא דכי קדיש (ב) יומא צעיא לקדושי וכו' בלילה מנין תלמוד לומר זכור את יום השבת תנא מהדר אליה ונסכי לה קרא ליממא הכי קאמר זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין כניסתו אין לי אלא בלילה כו': לקדשו. משמע בשעה שמתקדש היום: אין לי אלא ציוס. ולקמן פריך אדרבה עיקר קידושא בלילה (א) הוא קדושתו: הכי קאמר כו'. אע"ג דאין לפרש לשון השנוי בצרייתא בענין זה אלא ע"י שאנו מסרסין אותה למפרע אפי"ה לא שייך למימר חסורי מיחסרה שהרי אין חסר ממנה כלום אלא שנויה למפרע דצמקוס שהיה לו לומר אין לי אלא בלילה ציוס מנין טעה התנא בצמקוס ושנה אין לי אלא ציוס בלילה מנין דאי אמרת קידוש מרישא והתניא (ב) שנת ויום טוב אין בהן קדושה על הכוס: אמר רב יהודה בפה"ג. אתאי כסא דחמרא וזכרי ומשתי משום כבוד שבת לחלק בין מדת שבת למדת חול שהוא ענין שיר שאין אומרים שירה אלא על היין והכי מפרש בשאלותא דרב אחאי בפרשת וישמע יתרו: קידושא רבה. זורא פרי הגפן וקרי ליה קידושא רבה דלכולהו קידושי קאמרי ליה: **ואגזי ציה.** האריך צו לדעת אם יסרבה אחד מהם לשמות וכן יצין דזורא פרי הגפן רגילין לומר ותו לא שאם לא כן היה אומר (א) לו [לקדש] קידוש גדול של לילה כמנהגן: עד רביעי בשבת. ולא עד בכלל אבל מרביעי ואילך גבי שבת הבאה מתחשב: לענין גיטין. אם אמר לה הרי זה גיטך על מנת שתמני לי ר' זו אחר השבת או על מנת שתתנס לי קודם השבת: אבל לא על האור. אם לא בריך על הנר זורא מאורי האש צמוצי"ש שוב אינו מברך. כך י"ל טעם הדבר כדמניח צמקוס שנהגו (לעיל דף). אין מברכין צו אלא בלילה מוצ"ש הואיל ותחלת צרייתו הוא: נטל

ושמע מינה אומר ב' קדושות על כוס אחד וש"מ ב"ש היא ואליבא דרבי יהודה רב אשי אמר מעמו פגמו וכוס של ברכה צריך שיעור חדא מילתא היא וה"ק מ"ט מעמו פגמו משום דכוס של ברכה צריך שיעור רבי יעקב בר אבדי קפיד אהצבא פנימה רב אבדי בר שישא קפיד אכסא פנימה מר בר רב אשי קפיד אפילו אהביתא פנימתא ת"ר זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין אין לי אלא ביום בלילה מנין ת"ל זכור את יום השבת לקדשו בלילה מנין אדרבה עיקר קדושתא בלילה הוא קדיש דכי קדיש תחלת יומא בעי לקדושי ותו בלילה מנין ת"ל זכור את יום תנא מיהדר אליה וקא נסיב ליה קרא דיממא ה"ק זכור את יום השבת לקדשו וזכרוהו על היין כניסתו אין לי אלא בלילה ביום מנין ת"ל זכור את יום השבת: ביום מאי מברך אמר רב יהודה בפה"ג רב אשי איקלע למחוזא אמרו ליה ליקדיש לן מר קידושא רבה הבו ליה סבר מאי ניהו קידושא רבה אמר מכדי כל הברכות כולן בפה"ג אמרי ברישא אמר בפה"ג ואגיד ביה חזייה לההוא סבא דגחין ושתי קרי אנפשיה ² החכם עיניו בראשו ⁶ אמרי בני רבי חייא מי שלא הבדיל ³ במוצי"ש מבדיל והולך בכל השבת כולו ועד כמה א"ר זירא יעד רביעי בשבת כי הא ⁴ דיתבי רבי זירא קמיה דרב אסי ואמרי לה רב אסי קמיה דרבי יוחנן ויתבי וקאמר ⁵ לענין גיטין חדא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא ארבע וחמשא ומעלי יומא קמי שבתא א"ר יעקב בר אבדי ואבל לא על האור אמר רב ברונא אמר רב הנוטל

אוכל עמנו ¹ הלך ריך להמתין עד שיטעום המזבח אבל קידוש אין חובה לשמות להמזבח א"ש להמתין ומיהו צירושלמי דברכות א"ר אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום עד שיטעום המזבח ר' יהושע צן לוי אומר שותין אע"פ שלא שתי ולא פליגי מה דא"ר אבהו כשהיו כולן זקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו צידו ומשמע נמי אם אין כוסו צידו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המזבח אבל כשיש לכל אחד כוס א"ש להמתין ולכך הוא גחין ושתי ומכאן יש להוכיח שא"ש לשפוך מכוס של ברכה לשאר כוסות ⁷ ומיהו היכא דפנימי ריך לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שישתו כולם מכוס שאינו פגום אע"ג דשתיה לא מעכבא כדאמרינן בפרק כל מערבין (עירובין דף מ:): וגם צהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככור א"ש להמתין ואוכל כל אחד משלו והא דלמך טול צרוך (ברכות דף מ:): ואמרינן נמי (שם דף מ:): בעל הבית בוצע כדי שיצנע בעין יפה דמשמע שאין אוכלין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין ככר לפני כל אחד א"ש בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו צריכין לאכול מצניעותא: הנוטל

בלילה ציוס מנין טעה התנא בצמקוס ושנה אין לי אלא ציוס בלילה מנין דאי אמרת קידוש מרישא והתניא (ב) שנת ויום טוב אין בהן קדושה על הכוס: אמר רב יהודה בפה"ג. אתאי כסא דחמרא וזכרי ומשתי משום כבוד שבת לחלק בין מדת שבת למדת חול שהוא ענין שיר שאין אומרים שירה אלא על היין והכי מפרש בשאלותא דרב אחאי בפרשת וישמע יתרו: קידושא רבה. זורא פרי הגפן וקרי ליה קידושא רבה דלכולהו קידושי קאמרי ליה: **ואגזי ציה.** האריך צו לדעת אם יסרבה אחד מהם לשמות וכן יצין דזורא פרי הגפן רגילין לומר ותו לא שאם לא כן היה אומר (א) לו [לקדש] קידוש גדול של לילה כמנהגן: עד רביעי בשבת. ולא עד בכלל אבל מרביעי ואילך גבי שבת הבאה מתחשב: לענין גיטין. אם אמר לה הרי זה גיטך על מנת שתמני לי ר' זו אחר השבת או על מנת שתתנס לי קודם השבת: אבל לא על האור. אם לא בריך על הנר זורא מאורי האש צמוצי"ש שוב אינו מברך. כך י"ל טעם הדבר כדמניח צמקוס שנהגו (לעיל דף). אין מברכין צו אלא בלילה מוצ"ש הואיל ותחלת צרייתו הוא: נטל